

KINGSESTÁR AZ ÁRPÁD FEJEDELEM ÚTJÁN

Nagy László és Szécsi Margit egykori otthona

Minden háznak saját sorsa van, erre bizonyíték az Árpád fejedelem útja 61–66. szám alatti ötvenéves lakótömb története is, amely egykor a Nagy László–Szécsi Margit költőházaspárnak is otthont adott. Sunyovszky Tamás, az Óbudai 2. számú Lakásszövetkezet elnöke ötven éve él a hozzá hasonlóan fiatalos állapotú lakótelepen.

1967-ben januártól márciusig vették birtokukba a lakók az újonnan épült 210 lakást. Mozgalmas napok voltak ezek, de közülük is a legemlékezetesebb február 21-e. Ezen a napon a beköltözők között volt egy kismama is – idézi fel a kezdeteket és az Árpád fejedelem úti lakótömb első babájának történetét Sunyovszky Tamás. – Pakoltunk, cipekedtünk, lépcsőztünk, ahogyan ez már lenni szokott ilyenkor. A hatalmas nyüzsgésben egyszer csak megszólalt a várandós asszonyka: „Megkezdődött.” Egy pillanatra döbbszent csönd lett, aztán kezdetét vette a kapkodás, rohanás, izgalom, majd várakozás. A fiatalasszony még aznap gyönyörű kislánynak adott életet. Évike ma is itt él a házban, nevetve szoktuk mondogatni neki, egyidős a házzal, együtt ünnepelhetik a születésnapjukat!

A 104 ÉVES HIPPI

– Számoljuk, számon tartjuk, kik vannak még közöttünk az első beköltözők közül, persze többnyire már gyermekeik vagy unokáik laknak itt saját családjukkal, hiszen az akkori húszasok és harmincasok ma már hetven és nyolcvan év felett járnak, de 45 lakásban még a legelső tulajdonosok élnek – mondja Tamás. Miközben az egykori lakónévsort nézegetjük, meglevenedik az elmúlt ötven év sok-sok emléke, a vidámak és a szomorúak is. – Imre bácsi 2015 májusában hagyott itt minket, 104 évesen, szinte az utolsó napjaiig fizikailag és szellemileg is aktív volt – állapodik meg az egyik névhez érve.

Kristóffy Imre, a Fővárosi Nagycirkusz egykori karmestere még a második világháború előtt kezdte a muzsikálást, zenészként minden könnyűzenei műfajban otthonosan mozgott, 1946-ban alapító tagja volt a Magyar Rádió Stúdió 11 zenekarának is. Huszonhat éven át bejárta az egész világot a budapesti cirkusz társulatával, és még 101 évesen is tudott újat mutatni önmagából egykori művész-társainak. Az zenészt ugyanis 101. születésnapján felköszöntötte a Greenpeace is, amelynek ő volt a legidősebb magyar támogatója. – Az még nekem is csak most derült ki, hogy a Hippi (így becézték barátai) nemcsak 101 éves, hanem zöld is – jegyezte meg egyik kollégája a hír hallatán. A világ legnagyobb független környezetvédő szervezetének aktivistái a jeles alkalomból videóinterjút is készítettek vele. Imre bácsi a beszélgetést pajkosan e

FOTÓ: SZÁSZ MARCELL

mondattal zárta: „Azon gondolkodtam, hogy kezdjek-e megint valahol zenélni.”

AZ UTOLSÓ TÉGLAHÁZ

– A főváros szinte minden kerületéből gyűlt össze az első lakóközösség – meséli Sunyovszky Tamás, aki Újpestről költözött a III. kerületbe, de mint mondja, hamar igazi óbudai lett. – Akkoriban úgy ment, hogy leadtuk a lakásunkat a tanács nagyhatalmú lakásosztályának, és helyette utaltak ki egy másikat. Előfordult, hogy a költözni vágyó eleinte nem tudta, hol kap majd új otthont, a cseréhez is a hatóság engedélye kellett, nem lehetett olyan szabadon költözni, mint ma; ne felejtsek el, 1967-et írtunk. Tamás a szövetkezet elnökeként büszke arra, hogy a nyolcemeletes, hat lépcsőházas tömbjük az utolsó téglalapítványú lakótelep Óbudán. A következő években beindult a panelprogram, és elárastották a házigyári lakások a kerületet.

– Akkoriban igen jó minőségű lakóházak közé tartozott a miénk, az elérhető legjobb alapanyagokból épült, és a távfűtés is korszerűnek számított – magyarázza Tamás, s éppen a B 30-as téglából épült falak dicséreténél tart, amikor betoppan irodájába egy nemrégiben beköltözött új lakó, aki rögtön be is kapcsolódik a beszélgetésbe: – Ha ma építkeznék, én csakis B 30-as téglát használnék! Jó hőszigeteléssel kiegészítve még mindig a legjobb. Ezt mondom a hallgatóimnak is. Az építészkaron tanítok, amúgy eredetileg gépészmérnök vagyok. Ha a háznak kell valamilyen műszaki segítség, csak szóljanak!

EGYÜTT A BÖLCSŐDÉTŐL A DIPLOMÁIG

Miután újra magunkra maradunk, Tamás mosolyogva kommentálja az előbbi epizódot:

– Lakótársunk szép gesztusa egy kicsit ellentmond annak, amiről éppen beszélni akartam: arról, hogy az elidegenedés mintha valamelyest minket, itt lakókat is utolért volna. Régebben közelebb álltunk egymáshoz, talán azért is, mert szinte egy időben költöztünk be, a kezdetekkor mindenki segített mindenkinek. A közös munkák, mint a tavaszi nagytakarítás, a kertünk kialakítása, szépítgetése összekovácsolt minket, mindenki azzal járult hozzá a kö-

zösséghez, amivel tudott. Valaki például szerzett salakot, abból csináltuk meg a ház mögötti, akkor még üres telket átszelő ösvényt, hogy a buszmegállót lerövidített úton érhessek el. De a pihenéshez szintén kerestük egymás társaságát; akkoriban még le lehetett menni a Duna-partra napozni, csak át kellett kelni az Árpád fejedelem útján, így vasárnap délutánonként rendre összeállt egy nagyobb társaság, együtt sütkéreztek, beszélgettek. Persze az is igaz, hogy eleinte a hat lépcsőházas tömb egyik végén lakók nem igen ismerték a másik végén élőket, de aztán sorra születtek a babák, és a nagyjából egykorú gyereksereg igen erős kapcsolattá vált a szülők között is. Az sem volt ritka, hogy az itt lakó gyerekek az óvodától az Árpád gimnáziumi érettségig együtt jártak. Sőt, amíg a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolának itt, Óbudán működött kihelyezett tagozata, olyanok is akadtak, akik még diplomájukat is együtt vehették át egykori bölcsődés társaikkal!

ÍRÓK, BÍRÁK, MŰVÉSZEK EGY HÁZBAN

– Szinte minden hivatás képviselői megfordultak a házban az elmúlt ötven évben, és mi mindig élveztuk kö-

zösségünk sokszínűségét – meséli Tamás. – Persze a legbüszkébbek a köztünk élő művészekre vagyunk, ma is velünk van például Rácz Ödön naiv festő, akinek munkáit kiállításán is megismerhette a közönség. Csala Zsuzsika színművésznő szintén itt lakott egy ideig. Volt olyan időszak is, amikor három bíró élt itt egy időben, mindhárman a Legfelsőbb Bíróság tagjai. De lakótársaink között tudhattunk egy főrendőrt is, aki anno a budapesti rendőrkapitányság életvédelmi osztályát vezette. Számely Kornél pedig, aki hosszú időn keresztül volt a szövetkezetünk elnöke, az Állami Számvevőszék számvevő tanácsosaként ment nyugdíjba, és sokat publikált a Központi Statisztikai Hivatal lapjában, a Statisztikai Szemlében is. Annak idején ő kért fel engem, hogy legyek igazgatósági tag a házban. Nemrégiben fedeztem fel, hogy Kornél munkásságáról és mint alapító tagról márványtáblával emlékezik meg a számvevőszék a Fiumei úti sírkertben.

Radványi Ervin író, esszéista, akinek humoreszkjei nem hiányozhattak a szilveszteri és a mindenkori rádiókabaré műsorából, szintén a tömb lakója. Ő így fogalmazta meg ars poeticáját: „Három dolog érdekelt igazán az életben: a szerelem, a művészet és a politika. Erről és változatairól vallok a magam módján, a groteszk bohócsipkájában. Kénytelen vagyok ebben a jelmezben porondra lépni, mert más öltözékem nincsen. Hogy voltaképpen mi is a groteszk? Amikor a sevillai bikaviadal fiestája után kifelé sodródtam a tömegben, a buszmegállónál ácsorogva egy olyan aréna jutott eszembe, ahol a bikák ülnek a lelátókon, és odalenn, a forró homokon két csupasz ember vív élet-halál küzdelmet... Menthetetlen vagyok.”

– Ervin civilben is igen jó humorú ember; lánya, Radványi Dorottya szintén televíziós lett – fűzi hozzá Tamás.

SZÍVESEN MEGYEK MA IS

– Eliza, azaz Varsányi Ferencné szomszédunk szintén több verses- és kispróza-kötet szerzője – folytatja Tamás az itt élő művészek sorát. A költőnő Kiskállói Eliza néven publikál, tisztelegve ezzel szülőfalujára, a Felső-Tiszavidéki Kiskálló előtt. Nem mindennapi sors az övé, első és második férje is részt vett az '56-os forradalom és szabadságharcban. Előbbi a megtorlás elől külföldre menekült, utóbbi kemény börtönöveket élt meg, hosszú

ideig raboskodott Darvas Ivánnal közös zárkában, szabadulása után találkozott feleségével. Így szinte természetes az, ha Kiskállói Eliza akár a személyes hitről és a szerelemről, akár a mindannyiunkat érintő társadalmi kérdésekről szól, az egyformán hitelesen cseng.

Sunyovszky Tamás szívesen mesél a ház és a benne élők történetéről, sajátjáról annál kevésbé, nehezen is áll rá, hogy belefogjon. – Amolyan ízig-vérig műszakiként, amint beköltöztünk, rögtön elvállaltam, leszek én a lépcsőházfelelős, aztán az ötven év alatt eljutottam a lakásszövetkezet elnöki posztjáig. Eleinte a garanciális problémák megoldásában kellett segíteni, tartani a kapcsolatot az építetővel, aztán szinte észrevétlenül a lakók minden ügyes-bajos dolgukkal hozzám fordultak. Ha nem csukódott a szobaajtó, ha csöpögött a csap, természetes volt, hogy engem hívtak. Szívesen mentem, megyek ma is, pedig a munka mellett csináltam. Civilben villamosmérnök vagyok, és ez folyamatos tanulást igényelt, hiszen a technika világa örült iramban fejlődött, úgy éreztük, minden évben újra kellene államvizsgáznunk, különben nem tudunk lépést tartani vele. Ráadásul az egyetemig esti tagozaton végeztem el a tanulmányaimat, még a technikumot is. Nappalira nem vettek fel „egyéb származásom” miatt. Soha nem tudtuk meg, mit takar ez, édesapám egy becsületes vasutas volt.

ÜNNEPSÉG A KERÉK ÉVFORDULÓN

– A ház ma is jó állapotú, jól karbantartott, ezt nem csak én mondom, hanem elfogulatlan hozzáértők szintén, akik nemrégiben mérték fel a tömb műszaki állapotát a külső tatarozás előtt. Mert ez lesz a következő lépés. Nincs megállás... Pedig a feleségem már három éve mondogatja, adjam át a stafétabotot a fiatalabbaknak, megérdemlem a pihenést – említi meg Tamás, miközben az okleveleket és kitüntetések nézegetjük, amelyekkel a szövetkezet tevékenységét ismerték el. Természetesen olyan is van köztük, amelyet ő maga kapott a lakóközösségért tett áldozatos munkájáért. – Értem én, hogy miért mondja ezt a feleségem, mert ő látja, hogy szinte minden problémát saját hatáskörben igyekszem megoldani; ha valahol csöpög a radiátor, azt éppúgy, mint amikor egy éjszaka elöntötte az egyik hőközpontunkat a víz. Nem várok, nem várhatok, hiszen órák, sőt napok is el-

telhetnek, mire a hivatalos szakemberek megérkeznek. Ráadásul a lakásszövetkezet adminisztrációja is egyre szerteágazóbb. Míg korábban elegendő volt az igazgatóság tagjainak havonta egyszer találkozni, ma akkor sem tudjuk utolérni magunkat, ha hetente kétszer-háromszor ülünk össze.

A Sunyovszky házaspár nemrégiben ünnepelte 53. házassági évfordulóját, nagyon sokan gratuláltak nekik, szinte ismeretlenek is, talán azért, mert ma ritka, egyre ritkább az ilyesmi, véli Tamás: – Hát, már csak ezért is hallgatok a feleségemre, és májusban valóban leköszönök, de még megvárom a ház ötvenedik évfordulójára szervezett ünnepségünket, mert arra szintén készülünk. De nem lesz könnyű búcsút venni a feladattól, amelynek olyan ajándékokat köszönhetek, mint Nagy László költőóriás barátsága...

NAGY LÁSZLÓ SUSZTERSZÉKE

– Nagy László és felesége, Szécsi Margit költőnő szintén az első beköltözők között érkeztek a lépcsőházunkba, ma unokájuk és dédunokájuk él a lakásban – eleveníti fel emlékeit Tamás. – A költőnek a pincében volt egy kis műhelye, délutánonként ott faragott, mert ahhoz is művészi szinten értett. Munka után én is gyakran benéztem hozzá, ilyenkor beszélgettünk. Őszintén bevallom, kevés szó esett köztünk irodalomról, ezek amolyan férfias beszélgetések voltak, leginkább a faművességről, melyikünk milyen kést használ a különböző puhaságú alapanyagokhoz. Nagy László elsősorban bábokat készített, de nekem faragott egy suszterszéket. Nagy munka egy ilyet elkészíteni, különösen a három láb helyét és az ülőkereszt kivájni. Ma is őrzöm!

Az Árpád fejedelem úti ház falán dombormű emlékezik meg a költőházaspárról, s a tömb előtti kis parkban egy talapzaton áll Nagy László egyetlen olyan portréja, amelyhez modellt is ült. A költő korán bekövetkezett halála megakadályozta Vigh Tamás szobrászművészt a mű befejezésében.

– Szobraikhoz nem csak hivatalos ünnepségek, évfordulók alkalmával kerül koszorú – mondja Tamás. – A lakók rendszeresen teszik le itt a szeretet és az emlékezés virágait, gyertyáit.

SZEKERES P. MÓNIKA